

(T Ü T E D)

TÜM TEKNİK ELEMANLAR DERNEĞİ
ZONGULDAK ŞUBESİ

ve

T.M.M.O.B. MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
ZONGULDAK ŞUBESİ

ORTAK ÇALIŞMA ÜRÜNÜDÜR.

No: 1

KONU : 1897 SAYILI YASA VE E.K.İ ile YANSIMASI.

Ereğli Kömürleri İşletmesinde bazı Dernek Yöneticilerinin Sendikalaşma ve işçi statüsüne geçmek için "Tek seçenek imişçesine" umut bağlayıp, üyelerini bu yola kanalizasyon etmeye çalıştıkları 1897 sayılı Yasa çıkılı neredeyse bir yıl oluyor.

1897 sayılı Yasanın 5. maddesi "Her bir kurumda hangi görevde çalışanların 4. maddede belirlenen esaslara göre memur veya işçi olduğuna Bakanlar Kurulu kararın yayınlanması tarihinden itibaren 12 ay içinde Çalışma ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Personel Dairesinin sürekli olarak görev yapmak üzere atayacakları uzman temsilcilerden oluşan Komisyonlarca kesin olarak saptanır" denilmektedir.

T.K.İ.Genel Müdürlüğü, E.K.İ.Müessese Müdürlüğü ile Z.M.İ.S. arasında görüşülmekte olan 7. Dönem Toplu İş Sözleşme taslağında, Z.M.İ.S.:

- 1) E.K.İ.'de çalışan teknik eleman ve memurlar Komisyonlarca işçi kabul edildikleri takdirde toplu iş sözleşmesinin getireceği haklardan yararlanabilmeleri için şimdiden kapsam maddesine alınmış, işveren bunu kabul etmişti. Sendike Komisyona baskı yaparak çalışmasını sağlamamızı.
- 2) Komisyonun görev süresi bittiğinde (28.11.1976), şayet bu tesbit yapılmamışsa bunu E.K.İ. Müessese Müdürlüğü ile Z.M.İ.S. arasında oluşturulacak Komisyonlarca tesbit edilmesini.
- 3) Her iki maddede olmazsa Z.M.İ.S.'na E.K.İ.'de çalışan teknik eleman ve memurların üyelik için müracaat etmelerini, T.K.İ. Müessese Md. üyelik aidatlarımızı kesmezse konuyu Mahkemeye getireceğini önermiştir.

ÇALIŞANLARIN TANIMI:

Türkiye kapitalist üretim biçiminin hakim olduğu bir ülkedir.

Kapitalist toplum 2 temel sınıfa ayrılır.

- 1- Üretim araçlarının sahibi kapitalistler,
- 2- Kendi emek güçlerinden başka birşeyleri olmayan işçiler, emekçiler. Yani çalışanlar.

Çalışanlar, toplumsal üretim süresinde değer veya hizmet üretirler. Buna karşılık aldıkları ücretlerle geçimlerini sağlamaya gayret ederler. Çalışanların ortak özellikleri belli zaman süresinde emek harcayıp bir ücret karşılığında para almalarıdır. Tek güvenceleri ise çalışabilir durumda olmalarıdır.

Toplumumuzda herşey para denilen bir değişim aracı ile alınabilir. Çalışanların ihtiyaç duydukları parayı, üretim araçlarını işleterek, üretim, dolaşım tüketim süreçlerini yerine getirerek çalıştıranlardan bir ücret karşılığı alırlar.

Çalışanlar işe başlarken belirli bir ücreti kabul ederler. Ancak alınan ücret, verilen emeğin değil, o günün koşullarında yaşamlarının devamını sağlayacak ihtiyaç miktarı para karşılığıdır.

Çalışanlar tek başlarına çalıştıranlar karşısında bağımlı ve güçsüzdürler. Ancak onları güçlü kılan yanları çalıştıranlarında üretim araçlarını işletebilmeleri ve gerekli hizmetleri yerine getirilmesinde sosyal emeğe ihtiyaç duymalarıdır.

Çalıştıranlar (işverenler), çalışanlara toplu olarak ihtiyaç duyarlar. Çünkü onların ortaya çıkardığı değerler ve hizmetler tek başlarına yaptıkları işlerin toplamından, yani onların toplumsal çalışmalarından ortaya çıkar.

Bu durumda çalışanlar, işverenler karşısında tek tek güçsüz olmalarına karşın, toplu olarak güçlüdürler.

Çalışanların güçlü ve belirleyici yanları toplu çalışmaları ve toplu hareket etmeleridir. Ve bu temel nedenden dolayı da ÇALIŞANLAR ANCAK ve ANCAK ÖRGÜTLÜ BİR GÜÇ OLABİLDİLERİ ORANDA GÜÇLÜDÜRLER.

Çalışanların, özellikle kamu kesiminde istihdam edilenleri memur statüsü içinde kullanılmaya ve diğer çalışanlardan koparılmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle yaratılan suni işçi-memur ayırımı içine itilmektedirler.

Oysa ister işçi statüsünde, ister memur statüsünde olsunlar, çalışanlar niteliğine ve objektif şartlarına sahip oldukları sürece bir ayırmadan ya da ayırıcılıktan söz etmek son derece yanlış ve anlamsızdır. Ne var ki aynı derecede anlamlı olan birşey varsa o da işçi-memur ayırımı yapmanın sadece egemen sermaye çevrelerinin işine geldiğidir.

Çalışanlar yalnızca toplu ve örgütlü oldukları oranda güçlüdürler. Çalışanları bölmeyi amaçlıyan işçi, memur, fikir emekçisi, kol emekçisi v.s. ayırımlar kasıtlıdır. Hiç kuşkusuz çalışanlar arasında bir takım farklılıklar ve ufak gelişmeler olabilir. Ancak bunlar toplu hareket edilmesini ve örgütlenmeyi önleyici etmenler değildir. Birlik içinde eriyip, çözümlenecektir.

1897 SAYILI YASA ÜZERİNE

Bugün işçi-memur ayırımına kaynaklık eden Yasal mevzuat CHP-MSP İktidar döneminde çıkarılan (657 sayılı devlet personeli yasasının bazı maddelerini değiştiren) 12 sayılı Kararnamedir. MC. İktidarı döneminde ise 12 sayılı Kararname 1897 sayıyla yasallaşmıştır.

Bu yasa işçi-memur ayırımına çözüm getirmek yerine, konuyu daha da saptırıp bulanıklaştırmaktadır. Böyle ki, "...Mevcut kuruluş biçimine bakmaksızın devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu kanun uygulanmasında memur sayılırlar. Yukarıdaki tanımlamalar dışındaki kurumlarda genel politika tesbiti, araştırma, planlama, programlama Yönetim ve denetim gibi işlerde görevli olanlar da memur sayılırlar..."

Bu yasa 274 sayılı Sendikalar kanunundaki işçi-memur tanımını bile gözönüne almamaktadır. Bu tanımın bile çalışanları bölmeyi amaçladığını başta açıklamıştık. "Devlet veya diğer kamu tüzel kişiliklerince yürütülen hizmetlerde yahut İktisadi Devlet Teşekkülleri ile Müesseseleri ve İştiraklerinde veya özel kanunlarla kurulmuş kurum, müessese ve işyerlerinde bedenen veyahut bedenen ve fikren çalışanlardan, bedeni çalışmaları fikri çalışmalarına galip olan kimselerde bu kanun bakımından işçi sayılırlar ve haklarında iş kanunları ile 275 sayılı kanun hükümleri uygulanır." denilmektedir.

Bu yüzden çalışanların yaptıkları işin niteliğine göre değil, çalıştırıldıkları işyerlerine göre işçi yada memur olabileceğini belirtmektedir.

Böylece devletin asli ve sürekli görevini yapmayan bir kuruluştaki çalışan bir kişi işçi olurken, devletin asli ve sürekli görevini yapan kuruluşlarda aynı işi yapanlar da memur olmaktadır.

1897 sayılı Yasanın 5. maddesi "Hangi kurumların devlete verilmemiş asli ve sürekli bir kamu hizmetini genel idare hizmetlerine göre yürütmekle yükümlü oldukları hangilerininin bu nitelikte bulunmadıkları bu kanunun yayını tarihinden itibaren 6 ay içinde Çalışma ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Personel Dairesi temsilcilerinden oluşan Komisyonun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile saptanır.

Her bir kurumda hangi görevlerde çalışanların 4. maddede belirlenen esaslara göre, memur veya işçi olduğuna, Bakanlar Kurulu Kararının yayınlanması tarihinden itibaren 12 ay içinde Çalışma ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Personel Dairesinin sürekli olarak görev yapmak üzere atayacakları uzman temsilcilerinden oluşan Komisyonlarca kesin olarak sağlanır.

Kadro ünvanları incelenen kurumun bağlı bulunduğu Bakanlık temsilcileri de bu Komisyona katılır.

Komisyonun vereceği kararlara karşı ilgililer Danıştaya başvurabilirler."

Görüldüğü gibi Komisyonu Çalışma ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Personel Dairesi atayacağından, Komisyonun Bakanlıklara, dolayısıyla da siyasi iktidara karşı "sorumluluk" taşıyacağı açıktır. Bu nedenlerle de siyasi iktidarın ihtiyacına cevap verebilecek şekilde hareket edecektir.

1897 SAYILI YASA ÇIKTIKTAN SONRAKI UYGULAMALAR

1897 sayılı Yasanın 5.maddesi "...Herhangi bir kurumda hangi görevlerde çalışanların 4. maddede belirlenen esaslara göre memur veya işçi olduğuna....Komisyonlarca kesin olarak saptanır...." deniyorsa da, 10.OCAK.1976'da S.S.K.Müdürler Kurulu "Komisyon" kararını bile beklemeden kurumda çalışan 30.000 sendikali işçiyi, memur statüsüne geçirmiştir.

S.S.K. Devletin bir kurumudur, bu nedenle de siyasi iktidardan bağımsızmış gibi düşünülemez. O bütünün, sistemin bir parçasıdır.

O halde S.S.K. Müdürler kurulunun (vereceği kararlar v.s.) izleyeceği iş politikası, siyasi iktidardan ayrı düşünülemez ve onun ana politikasına tabiidir.

"Komisyon"da siyasi iktidarın kendi ihtiyaçlarına cevap vermesi için oluşturacağından, gerek S.S.K.Müdürler Kurulunun, gerekse "Komisyon"un vereceği kararlar arasında "fark" alımayacağı da açıktır.

S.S.K.Müdürler Kurulu değil, Komisyon tesbit etsin temel meselelerin özünü anlayamamaktadır. Safdilliktir.

1897 SAYILI YASA'YA SINIFSAK YAKLAŞIM

"...Toplumumuzda nispi demokratik özgürlükler açısından belirli olanaklar sağlayan 1961 Anayasası ile birlikte memurlarada sendikalaşma hakkı tanında. Fakat memur sendikaları grev ve toplu sözleşme hakkına sahip değildi. Diğer yandan sağlanan bu hak, işçi sınıfının sendikal hakları elde etmesinde olduğu gibi uzun ve kararlı bir mücadelenin ürünü olmaktan çok 1961 Anayasasının memurlara tanıdığı bir olanaktı.

..Nitekim 12 Mart faşizmi, Anayasada yapılar değişikliklerle memurların sendikal haklarını kolayca geri alabilmiştir. Diğer yandan işçi sınıfının uzun mücadeleler sonunda elde ettiği, grev-toplu sözleşme ve sendikal örgütlenme haklarını korumadaki kararlılığına çözümlü vesilelerle göstermiş, kararlı ve bilinçli bir mücadelenin ürünü olan sendikal haklarını korumayı bilmiştir...."

Kapitalist toplumdaki hukuksal yapı, kapitalist sınıfın doğrultusunda oluşturulur. Sınıflar arası mücadele sürecinde, o konumdaki sınıfsal güçler "denge"si devlet"i işçi sınıfı ve tüm çalışanlar lehinde veya aleyhinde bazı kararlar almaya zorlayabilir.

- Örn: 1946 -İşçi sınıfına "sendika" kurma hakkı
1963 -İşçi sınıfına grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkı
-Sermaye sınıfına lokavt "hakkı"
-Memurlara "sendika" kurma hakkı
1971 -İşçi sınıfının devletin güvenliğini tehlikeye düşürmemesi için grev kararlarının ertelenmesi, vs. engellemeler
-Sermaye sınıfının yoğun lokavt uygulaması
-Memurlara verilen "sendika" kurma hakkına geri alınması
1976 -İşçi sınıfının:Lokavt kalksın, referandum, genel grev, dayanışma grevi istemi
-Tüm çalışanların Grevli-toplu sözleşmeli sendika istemi
-Sermaye sınıfının:Ücretleri dondurma, kıdem tazminatının yeni bir esasa bağlanması, makro ekonomik ölçüler içinde toplu sözleşme vs.

Görüldüğü gibi hukuksal yapı-kanunlar sınıflar arası mücadele sürecinde sınıflar arası güçler dengesine bağlı olarak değişir.

Yani kanunlar, sınıflar arası mücadelenin ürünüyse ve o dönemde o kanuna sınıfsal damgasını vuran sınıfın ekonomik ve siyasal gereksinimlerin karşılama yönüne, günümüzde tüm demokratik güçlerin tepkisine yol açan DGM (Devlet Güvenlik Mahkemeleri) Yasa tasarısı gibi 28.11.1975 de çıkarılan 1897 sayılı yasada sermaye sınıfının sınıfsal gereksinimlerini karşılayabilmek için çıkarılmıştır.

Gereksinimleri ise,

a) EKONOMİK:"...Türkiyenin bu günkü somut durumunun somut taallilini en genel ve en önemli kaba çizgileriyle değerlendirmemiz uğraşımıza ışık tutacaktır.

1974 de 4.366.000.000,- \$ ithalata karşın, 1.231.000.000.-\$ ihracat yapabilmiş, açık 3.132.000.000.- \$ la rekor kırmıştır.

1974 de çok uluslu tekeller ülkemize getirdikleri sermayenin % 139,5 ine kâr olarak götürmüşlerdir.

1975 de uluslararası para fonundan kullanılan dış krediler toplamı olan 377.000.000.-\$ ise diğer bir rekordur. Aynı yılın ilk beş ayında yabancı sermaye payı % 30 dan fazla olan lastik ve petrokimya, taşıt araçları ile elektrikli ev araç-gereçleri sanayilerinin toplam ithalattaki payının % 28 olmasına karşın, ihracattaki payı % 6,2 yi zor bulmuştur.

Ülkede 6.600.000 işgücü tüketici durumdadır. Çalışan her 1000 kişi kendisi dışında 850 kişiye bakmak zorunda olup, bir varsayıma göre 1976 da işsiz sayısı 3.000.000 na ulaşacaktır. Üretime katkısı olan nüfusun % 23,5 i sosyal güvenliğe sahip, % 76,5 i ise her türlü sosyal güvenlikten yoksun ilkel çalışma koşulları altında ihlalektedir. 1975'in ilk 9 ayında

11 ildaki tüketici fiyatları % 18,5 artarken, gerçek ücretler % 2,3 (bir başka hesaplamaya göre % 3,3) gerilemiş, çeşitli kılıflar altında yapılan "para ayarlamaları" ve zamlarla bu gerileme daha da artmış, dar gelirli kesimler yoksulluğun kucagına itmiştir.

Sermaye kesimi bu durumun sorumlusu olarak sendikaları gösterip hedef saptırmak isterken eli altında inlettiği memur kesimi için kat sayıyı yükseltmemekte, 400.000 emekçiyi memur yapmaya çalışmaktadır."

İktidarın güttüğü ekonomi-politikanın sonucu olan bütçe açığının bir kısmını olsun kapatabilmek için, işçi sınıfının kazandığı hakları geri alınarak, işçileri memurlaştırmayı amaçlanmaktadır.

Ülkede memurların, değil grev-toplu sözleşme hakkı, "sendika" kurma hakkı bile olmadığından kamu kuruluşlarında işçi statüsüyle çalışanlar (söz konusu karar uygulanırsa 400.000 işçi) "memur" statüsüne geçirildiğinde, toplu sözleşmelerle alacağı ücret artışlarının önüne geçilecektir. Böylece bütçe giderlerinden sağlanan "tasarruf" her zaman olduğu gibi sermaye sınıfına -teşvik belgesi-vergi iadesi-vergi borçları affı v.s. aktarılacaktır.

400.000 işçide memurlaştırıldığında işçi sınıfı sendikalarında görece olarak zayıflayacak, güçsüzleşecektir.

b) SIYASİ (Çalışanların birliğini engellemek): Ülkemizde, tüm çalışanların ekonomik-demokratik gereksinimleri-işgüvenliklerini çalışma koşullarına v.s. biraz daha düzeltebilecek, grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklar gibi ortak çıkarları, her meslek grubunun sendikalaşma mücadelesini verebilmesi için demokratik derneklerini kurmaya itiyor.

Grevli toplu sözleşmeli sendikal hakların alınabilmesi için derneklerarası çalışmalar yoğunlaştırılıp, kurultaylar düzenleniyor.

"Neden sendika"

Kamu personeli olarak ekonomik durumumuz yürekler acısı. Ulusal gelirden aldığımız pay son derece az. Giderekte azalmakta. Hayat pahalılığının ezici ağırlığı her an omuzlarımızda. 1970 den bu yana maaşlarımızdaki artış % 25 iken fiyatlar % 112 artmış yaşamımız her gün biraz daha işkenceye dönüşmekte. Bugün maaşımızın yarısından çoğunu konut kiralari götürmekte, alınması zorunlu besin maddelerinden, gerekli sağlık hizmetlerinden, çocuklarımızın öğrenimlerini sürdürme olanaklarından yoksunuz. Yoksun olmadığımız, iyice nasıplendiğimiz tek şey var: İktidarların baskı, zulüm ve tahakkümü...

Ekonomik ve demokratik mücadelenin önemli bir aracı sendika-
dır. Bu gün yeryüzünün pek çok kalkınmış yada geri bırakılmış ülkesinde kamu görevlileri sendikalaşma hakkını elde etmişlerdir. Fransa'dan Etopya'ya, ABD'den Bengaleşe dek, bir yığın ülkede çalışanların tümü sendikaların çatısı altında toplanmışlardır. Ülkemizde 900.000 ne varan kamu görevlisinin büyük çoğunluğu hâla örgütsüz. Örgütlü olanlarında ekonomik-demokratik mücadele verme olanakları son derece sınırlıdır. Ama SENDİKA HAKKI'ni elde etmek için mücadele etme güçleri, kararları ve çalışmaları var. Birbir hepimize düşen sorumluluk, kendi örgütlerimizde butunlaşmak ve ortaklaşa yürütülecek bu büyük mücadelede görev almaktır.

Kamu görevlilerininin de elbet bir işvereni vardır. Bu işveren egemen sınıfların temsil eden siyasal iktidardır. Egemen sınıfların temsilcileri ile kamu görevlilerininin temsilcileri elbette pazarlığa oturacaklar, karşılıklı hak ve menfaatlerini saptayacaklar. SENDİKE, ekonomik-demokratik haklarımızı

öz olarak egemen sınıflardan, biçimsel olarakta onun temsilelerinden olmama-
zın en etkin aracıdır. Sendikalaşma hakkımızı istiyoruz.

Bunun için:

-İşçi-Memur ayırımını yapanların oyununu bozalım!

-Kendi örgütlerimizce verilen bu haklı mücadeleye katılalım!

-Örgütlenmemizi engelleyen güçlerle savaşalım!

-Yaşasın tüm çalışanların sömürüye, baskıya ve zulme karşı haklı mücadelesi!

-Yaşasın emeğin yüce değeri!

"Sendikal haklar mücadelemizin, bu haklardan yoksun tüm çalışanların ortak mücadelesinin daha ileriye götürülebilmesi için artık bu çalışanların tümünü bir araya getiren "ÇALIŞANLAR KURULTAYINI" bu çalışanların demokratik kitle örgütlerinin örgütlü bir birlikteliğini gerektirmektedir. Bu kurultayımız bunu tüm çalışanlara bir çağrı olarak götürmektedir.

Tüm çalışanlar arasında örgütlü mücadele bilincinin yaygınlaşması karşısında, sermaye sınıfı da (kendi arasında) yeni yeni örgütlenmelere giderken antidemokratik uygulamalara da başvurarak bu mücadeleyi geriletmeye çalışmaktadır. Nitekim,

"...Türkiye Madeni Eşya-Sanayicileri Sendikası (MESS) olağan üstü genel kurulu toplantısında "millî ekonomimizin selameti bakımından işçi sendikalarının haksız ve yıkıcı isteklerine karşı birlik ve beraberlik içinde karşı durmak.." kararı almıştır.

..Toplantıdan önce basılan broşürde toplumsal dengenin işverenler aleyhine bozulduğu iddia edilerek "olağan dışı ücret taleplerini ölemek için" bir ücretler konseyinin kurulması ve devletin gücünü ve iktidarını her an duyurması isteniyor.

"...İşçilerin bir örgüt içinde birleşmedikleri işyerlerinde işçi-işveren ilişkilerinin daha duygusal bir temelde toplanmaktadır. Eski günlerin işçi-patron ilişkisi yürümekte, bir aile havası içinde çalışılmaktadır."

Toplantı sonunda kamu oyuna duyurulması kararlaştırılan öneriler arasında şunlara da yer verilmiştir.

"Kıdem tazminatı meselesi en kısa zamanda ıslah edilmelidir. Toplu sözleşmeler, işyerlerini tek-tek ezmeyi hedef alan ve işletmeleri ve ekonomiyi temelinden sarsan bugünkü işyeri seviyesinde değil, makro ekonomik ölçüler içinde iş kolu seviyesinde yapılmalı ve yasalar buna göre düzeltilmelidir."

..Kamu hizmetlilerinin sendikalaşmasına karşı çıkan, işçi sendikalarına tahammül edemeyen işverenler örgütlenmenin gereğini çok iyi biliyorlar. "Aile havası"nın özlemlerini çeken MESS 150.000.000,- TL. lokavt ve grev fonu oluşturmaya çalışıyor. Örgütlenmesini yaygınlaştırmak için "organizatörler kullanıyor. Öte yandan tüm işveren örgütleri bir araya gelerek, Çalışanlar ile daha iyi mücadele edebilmek için bir "Hür Teşebbüs Dayanışma Konseyi" oluşturmak istiyorlar..."

Ortaya garip bir görünüm çıkmaktadır. Bu görünümün bir ucunda işçi sınıfının demokratik hakları genişletme mücadelesinde, referandum, dayanışma grevi, genel grev hakkı, sendikasız çalışanların grevli toplu sözleşmeli sendika kurma hakkı sloganı kitleler tarafından benimsenip maddi güç haline gelmekte, bu hakların alınması doğrultusunda çalışmalar yoğunlaştırılmaktadır.

Diğer ucunda ise 1807 sayılı yasa uygulamaya başlandığında 400.000 işçi memur sayılacak, yani sendikal haklardan yoksun bırakılacaktır.

Böylece grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklar vb. haklarımızın alınmasında en büyük güvencemiz olan işçi sınıfı ve işçi sınıfı örgütlerinin gücü görece olarak azalacaktır.

Yukarıda açıkladığımız gibi sermaye sınıfının MESS Genel Kurulunda baştan sonuna dile getirdikleri,
-İşçi sendikalarının haksız ve yıkıcı isteklerine karşı daha iyi mücadele edebilmek için "Hür Teşebbüs Dayanışma Konseyi" oluşturulması,
-Olağan üstü ücret taleplerini önlemek için ücretler konseyi kurulmasını ve "devlet" in gücünü ve iktidarını her an duyurması,
-Toplu sözleşmeler işkolu seviyesinde yapılmalı ve yasalar buna göre düzeltilmelidir vb. gereksinimleri, işçi sınıfı sendikalarının görece olarak zayıflamasıyla daha rahat gerçekleştirilecektir.-Siyasi iktidar tarafından-

1897 sayılı yasanın Sermaye sınıfının gereksinimlerini karşılayabilmek için siyasi iktidarlar tarafından çıkarıldığını açıklamaya çalıştık.

1897 sayılı yasanın 5.maddesinde "...Herhangi bir kurumda hangi görevlerde çalışanların 4.maddede belirlenen esaslara göre memur veya işçi olduğu Bakanlar Kurulu Kararının yayınlanması tarihinden itibaren 12 ay içinde...Komisyonlarca kesin olarak saptanır...."denilmektedir.

Yasa çıkışı 9 ay geçti. Şu soru gelebilir aklı:

-Madem yasa, sermaye sınıfının -o günkü- gereksinimlerinin zorlaması sonucu çıktıda, niye bu güne kadar uygulanmadı? Yoksa o günkü şartlar ortadan kalktı mı? veya,

-Madem memurları işçileştirmeyi amaçlıyordu, niye bu güne kadar uygulanmadı? gibi, koyulursa mesele gene kısırlaşmaktadır.

S.S.K.Müdürler Kurulu kararının uygulanmasının başka anlamı da -siyasi iktidar tarafından- çalışanların birlikteliğinin ölçüsü, kazanılmış hakların geri alınmasındaki tepkinin vs. nabız yoklamasıydı. Şayet umduğu tepki gelirse, üstüne yıldırımları "komisyon" değil, S.S.K.Müdürler Kurulu çekecekti.

Siyasi iktidar nabızı ölçerken, kötülüklerin kaynağı S.S.K. Müdürler Kurulu olacak, böylece sistemin yapısının -bu kötülüklerin kapitalist sistemden kaynaklandığının gerçeğinin- fark edilmesini "engellenecekti."

Siyasi iktidar başta işçi sınıfımız ve onun yanında yerini alan tüm demokratik kuruluşların ortak tepkisiyle karşılaştı. Bu nedenle düşündüğü zincirleme uygulamalar geri tepki-fakat adımları hâla yerinde sayıyor-Bu yüzden "Komisyon" aradan 9 ay geçtiği halde "görevini" yapamada. Komisyonun "görevini" yerine getirebilmesi için ise sadece 3 ay kaldı.

Artık siyasi iktidar, tüm çalışanların ortak mücadelesini durduramıyor, mevcut kanunlar, sürekli uyguladığı baskılar bile buna elvermiyor." "eski" kanunların kendisini sıkıştırdığını görüyor. Bu nedenle anayasanın "yeniden" değiştirilmesini istiyor. Anayasal kuruluşların kararlarını uygulamıyor.

Bunun için de yeni yeni arayışlar içinde,-

Egede ufak bir savaş, TBMM olağanüstü toplanması, sıkı yönetim ve DGM.

İşte sermaye sınıfının ve siyasi iktidarın açamadığı kapılara
"SİNİRLİ ANAHTAR"

Z.M.İ.S.Yöneticilerinin E.K.İ. 'de çalışan Teknik Eleman ve Memurların Sendikalaşma sorunuyla ilgilenme nedenleri:

ZMİS.Yöneticileri yeni propoganda metotları uygulamaya başlamışlardır. Bu yeni propogandanın özü çalışanların çıkarlarını görünüşte savunmak, özünde ise baltalamaktadır.

SOMUT ÖRNEK:

1) ZMİS Yöneticilerinin işgüvenliği konusunda aldıkları grev kararı:Grev kararının mahkeme tarafından durdurulacağını bile bile (Çünkü Türkiye'de bu düzeyde alınan grev kararları her zaman mahkemeler tarafından durdurulmuştur. Bu durumu emrinde pek çok avukat çalıştıran ZMİS.'nin bilmesi olanaksızdır) greve gideceklerini gazeteleri aracılığı ile kamuoyuna şaşalı biçimde duyurmuşlardır.

ZMİS.Yöneticilerinin bu kararda amaçları şunlardır.

1- Havzada iş kazalarını önlemek için bilimsel temele oturtulmuş hiçbir açıklama yapmayan ve (52.000 üyesi olan bir sendikadan beklenmesi gereken) hiçbir ciddi girişimde bulunmayan ZMİS.Yöneticilerine yönetilen işletmeleri kırmak-Biz yapacaktık ama görüyorsunuz mahkeme engelledi-.

2- ZMİS.Yöneticileri E.K.İ.Müessesesi ile yaptıkları Toplu Sözleşmede iş emniyeti ve işgüvenliğini işverene karşı koz olarak kullanarak ücretle ilişkin maddelerde daha kolay taviz koparmak.

Birinci amaçlarında başarıya ulaştılar.İkinci amaçlarında da muhtemelen başarıya ulaşacaklardır. Çünkü siyasi iktidar ve Müessese havzada işgüvenliğini ve işçi sağlığını sağlayacak ağır masraflara katlanmaktansa (ki işgüvenliği ve işçi sağlığı çok fazla masrafı gerektirir) toplu sözleşmede ücretle ilişkin maddelerde taviz vermeyi yağ tutabilir.

2) Zonguldak'ta teknik elemanlar ve örgütleri (başta TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi) iş kazalarının temel nedenlerini sosyal sistemle bağlantılı olarak açıklarken -üretim zorlamasının belirleyici neden olduğunu vurgularken- gereken tedbirlerin alınmasında zorlayıcı güç olarak temel görevin ZMİS.'na düştüğünü sürekli olarak kamu oyuna etken biçimde duyurmuştu.

Z.M.İ.Sendikasının iş kazalarının temel nedenleri ve alınması gereken temel tedbirler konusunda bilimsel temele dayanan -üretim süreciyle ilgili- bir açıklaması olmamıştır.

Bu nedenle ZMİS. Yöneticileri havzada teknik elemanlar üzerinde olumlu irtiba bırakmamışlardır.

Tüm çalışanların bir parçası olan Zonguldak teknik elemanlarının 15.Mayıs.1976 da Zonguldak'ta düzenlediği -Bolu- Kastamonu ve Zonguldak teknik elemanlarının da katıldığı- Türkiye 3.Teknik Eleman Kurultayı'nın toplantısına ilimizdeki 21 kuruluşa (katılmaları için) çağrı yapılmıştı.

Grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakların alınması korusunun tartışıldığı bu toplantıya katılmaları için çağrı yapılan kuruluşların çoğunluğunun katılmasına karşın, katılmasını en çok istediğimiz Z.M.İ.S. Yöneticileri katılmamışlardır.

Aradan 2 ay geçtikten sonra EKI.'de çalışan Teknik eleman ve memurların derneklerine bile haber vermeden onların adına-sendikalaşma hak-kımız-ılma mücadelesine giriyor?

İşte tam bu aralar ZMİS.Mali Sekreteri Sendika Gazetesinde yer alan yazısından bir pasaja göz atalım.

"Bugün havzada %70 insan gücüyle elde edilen üretime kolay-lıklar getirmesini beklediğimiz teknik eleman ve mühendislerimizin çoğu is-tenileni vermemiştir...

...sizlere ve sizin gibilere sormak lâzım...Hanginiz hangi ocakta çalıştı ve kaç sarma attınız; Hangi tornada çalıştınız veya hangi taş tumbasına araba sürdünüz?.. İşçi, bunları yapandır işte.

...Siz evvelâ dul ninemin yumurta parasına lâyük olun..."
(16.Temmuz.1976 tarihli İşçi Sendikası Gazetesi)

Yukardaki "yazının yorumuna gerek olmadığı kanısındayız. Yal-nız ZMİS. Yöneticilerinin peşine takılan bazı dernek yöneticileri "sendikalaş-ma mücadelesini yürütecek" ZMİS. Kurmayının niteliğini apaçık görmelidir.

Z.M.İ.S.Yöneticilerinin her geçen gün:

- Tabandaki işçiler üzerinde itibarı azalmaktadır.
- EKİ.'de çalışan sendikasız teknik eleman ve memurlar üzerinde de itibarı kalmamıştır.
- Zonguldak halkının güvenini kaybetmektedir.
- Zonguldak'ta ZMİS.Yöneticilerine karşı gerek ZMİS. içinde gerekse ZMİS. dı-şında işçi sınıfının bilimine bağlı olan muhalafet hareketi güçlenmektedir.
- Toplu İş Sözleşmesinin hızı çok yavaştır, sözleşme işçiler açısından iste-nilen biçimde gitmemektedir.

İşte ZMİS.Yöneticilerinin havzada teknik elemanları ve me-murlara şirin görünmek için gösterdiği yoğun çabasının altında yatan temel gerçeklerden bir kısmı bunlardır.

SONUÇ: 1897 sayılı yasa sermaye sınıfının gereksinimlerini karşılayabilmek için çıkarıldığı halde bugünkü sınıfsal güçler dengesinde uygulanamadığını açıklamaya çalıştık.

ZMİS.'nin,

- 1)Komisyon üyelerine yakın olanların vb komisyon üleriyle görüşerek EKI.'de çalışan teknik eleman ve memurların işçi statüsüne geçirilmesini"istemeleri
- 2)Komisyonun görev süresi bittiğinde (28.11.1976) şayet bu tesbiti yapama-mışsa bunu EKI.Müessese Md. ile ZMİS.arasında oluşturulacak komisyonlarca tesbit edilmesi
- 3)Her iki maddede olmazsa EKI.de çalışan teknik eleman ve memurların-ZMİS.'na üyelik için-müracaat etmeleri,E.K.İ.Müessese Md. üye aidatlarını kesmezse konuyu mahkemeye getireceğini, önermişti.

YORUM:

1.Önceri-Komisyonun Çalışma ve Maliye Bakanlığı ile DPD atanacağından, komis-yon üyeleri atandıkları merciye, dolayısıyla da siyasi iktidara karşı so-rumluluk taşıyacağı açıktır.Bu nedenle Komisyona üst düzeyde ahbap çavuş ilişkisiyle etki etmek olanaksızdır.

- 2.Öneri=Komisyonun görev süresinin bitmesine 3 ay kala, hâla niye görevini yapamadığını açıklamıştı. Dolayısıyla ZMİS.'nin getirdiği 2.öneri olanak-sızdır.
- 3.Öneri=Her iki öneride gerçekleşmediği takdirde, yasalar karşısındaki bugünkü -memur statüsünde- konumumuz geçerli olacağından, işçi sendikalarına gire-bilmemiz yasalarla engellenmiştir.

YARGITAY KARARI

MEMUR STATÜSÜNDE OLMA -SENDİKA UYELİĞİ

"Memur statüsünde olanlarla Sendikalar Kanununun 4.maddesinin 2 nci bendinde yazılı şahısların işçi sendikasına girmeleri caiz değildir."

Memur statüsünde olanlarla 274 sayılı Sendikalar Kanununun 4. maddesinin 2. bendinde yazılı şahısların işçi sendikasına girmeleri caiz değildir. Bu hükme rağmen Sendikaya giren memurun toplu sözleşmenin getirdiği ilave haklardan istifade etmesi kanunun mümkün değildir. Çalışma karşılığı ücret verilmmiştir. O halde TRT nin geri alma isteğinin kabulüne karar vermek gerekir. Mahkemenin ilânda yazılı-düşünce ile davayı reddetmiş olması yasaya aykırıdır.

Çözüm Önerisi: ZMİS.in getirdiği önerilerin, sınıfsal dolayısıyla da hukuksal açıdan EKI.'de çalışan teknik eleman ve memurların işçi sayılmayacağını açık-lamaya çalıştık.

EKI.'de çalışan teknik eleman ve tüm memurların grevli-toplu sözleş-meli sendikal hakların alabilmesinin temel şartı=Türkiye ölçüsünde örgütlen-miş merkezi, demokratik kitle örgütlerinin (TÖB-DEP, TUM-DEP, TUS-DEP, TÜTED) olu-turulup, etkinliğinin artırılmasıdır.

Bu kitle örgütlerinin yaratılması ve geliştirilmesi lokal dernekle-rin ve tüm memurların en temel görevidir. Bu örgütlerin yaratılmasında kendi örgütlerimizde bütünleşerek ve ortaklaşa yürütülecek mücadelede görev almalı-yız.(Sendikal haklarımızı nasıl alırız"konusu yakında yayınlayacağımız çalış-mamızda daha geniş incelenecektir.)

Bu yazının hazırlanmasında yararlanılan belgeler:

- 1- Türkiye 2.Teknik Eleman Kurultayı raporlarından derlenilmiştir.
- 2- TİB-Ocak 1976 aylık bülteni.
- 3-Türkiye 3.Teknik Eleman Kurultayı raporu.
- 4- 29-Kasım.1975 de TMMOB-MMO.Salonda yapılan "Sendikalaşma Forumu" ile ilgili olarak dağıtılan "Sendikal Haklardan Yoksun Arkadaş" başlıklı bildiri.
- 5- Türkiye 3.Teknik Eleman Kurultay Kararları.
- 6- TMMOB-MMO. Makina Gazetesi-5.Ağustos.1976 sayısından derlendi.

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI